

ΑΓΙΟΣ ΝΙΚΟΛΑΟΣ ΑΛΜΥΡΟΥ

ΧΡΙΣΤΟΥ Δ. ΔΕΛΗΝΙΚΟΠΟΥΛΟΥ

Δημοδιδασκάλου

Ο Ἄλμυρός ἐπὶ τουρκοκρατίας ἦτο μία τουρκόπολις. Κυριαρχοῦσαν τὰ 7 τζαμιά τῶν Τούρκων.

Ἄπασα σχεδὸν αἱ οἰκίαι ἐν τῇ πόλει ὡς καὶ οἱ γύρω ἀγροὶ ἐν τῇ πεδιάδι ἀνήκον εἰς τοὺς Τούρκους-ἀγάδες ἢ μπέηδες.

Οἱ ὀλίγοι δὲ ζῶντες εἰς τὴν πόλιν τοῦ Ἄλμυρου Χριστιανοί, περὶ τὰς 40 οἰκογενείας, εἰργάζοντο, ὡς γεωργοί, κολῆγοι τῶν Τούρκων, ἄλλοι ὡς ἀγωγιάτες (κερατζήδες, ἄλλοι δὲ ὡς ἐπαγγελματίαι. . .).

Ὡς ἐκ τούτου ὄχι μόνον ἡ διαμονὴ ἐν τῇ πόλει τῶν χριστιανῶν — Ἑλλήνων — δὲν ἦτο ὑποφερτὴ, πολὺ δὲ περισσότερο δὲν ἦτο δυνατὸν νὰ εἶναι ἀνεκτὸν ἀπὸ τοὺς Τούρκους νὰ ἐμφανισθῇ ἐν μέσῃ πόλει τουρκικὴ σχεδὸν «Ναὸς Χριστιανικός».

Οἱ πρῶτοι συλλαβόντες τὴν ιδέαν νὰ ἰδρῦσουν Χριστιανικὸν Ναὸν, μεταξὺ δ' αὐτῶν καὶ ὁ ἀδάμαστος τὴν ψυχὴν καὶ θεοφιλὴς ἐπίσκοπος Ζητουνίου (Λαμίας) καὶ Ἄλμυροῦ Ἱεροθέος, ἔπρεπε νὰ ἀντιπαλαίσουν μὲ πολλὰς ἀντιξοότητας. «Τὰ ἀδύνατα παρ' ἀνθρώποις, δυνατὰ παρὰ τῷ Θεῷ».

Μὲ τὴν θερμὴν αὐτῆν χριστιανικὴν πίστιν πρὸς τὸν Θεὸν καὶ τὸ ἀδάμαστον ψυχικὸν σθένος, οἱ θαρραλεοὶ οὗτοι ὀλίγοι Χριστιανοὶ τοῦ Ἄλμυροῦ κατάρθωσαν μετὰ μυρίας προσπαθείας νὰ ἀποσπάσουν ἀπὸ τὴν Αὐτοκρατορικὴν Τουρκικὴν Κυβέρνησιν τὴν ἄδειαν, πρὸς ἀνεγερσιν Ἱεροῦ Ναοῦ ἐν Ἄλμυρῷ ὑπὸ τὸν ἀπαράβατον ὄρον: Ὅρον ὃν ἔθεσε (κατὰ τὴν παράδοσιν) ὁ δυνάστης τότε τῆς Θεσσαλίας Ἀλῆ Πασᾶς, τοῦ ὁποῦ ἡ ἐξουσία ἐφθάνεν ἕως τὴν περιφέρειαν Ἄλμυροῦ, «νὰ συντελεσθῇ ἡ ἀνεγερσις ἐν 40 ἡμέραις καὶ ἐξῆς τῆς τότε πόλεως. . .». Κατὰ παράδοσιν δὲ γερόντων, τρεῖς προύχοντες τοῦ τότε Ἄλμυροῦ οἱ: Δημ. Βαρουξῆς, Χρῆστος Ντάγκρας καὶ Κων/νος Λιάνος ἀπήχθησαν εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Ἀλῆ-Πασᾶ ὡς ὁμηροὶ διὰ τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ ἔργου αὐτοῦ ἐντὸς τῆς προθεσμίας τῶν 40 ἡμερῶν, εἰδ' ἄλλως αὐτοὶ μὲν οἱ ὁμηροὶ θέλουν κρεμασθῆ ἢ ἀποκεφαλίσθῃ, τὸ δὲ ἥμιτελές ἔργον τοῦ ἀνεγειρομένου ναοῦ θέλει κρημνισθῆ.

Ἄπαντες οἱ προύχοντες τοῦ Ἄλμυροῦ ἐν συσκευῇ μὲ ἐπικεφαλῆς τὸν τότε Ἐπίσκοπον Ζητουνίου (Λαμίας) καὶ Ἄλμυροῦ Ἱεροθέον ἐξέλεξαν μέρος τοῦ «Μεριᾶ», πρὸς ἀνατολὰς τῆς πόλεως καὶ μακρὰν αὐτῆς, ἵνα μὴ ὁ τουρκικὸς ὄχλος ἀντικρύξῃ τοὺς χριστιανούς-ραγιαδες νὰ προσέρχωνται εἰς τὸν μέλλοντα νὰ ἀνεγερθῇ Ἱερὸν Ναὸν πρὸς τέλεσιν τῶν θρησκευτικῶν καθηκόντων.

Ἀμέσως δὲ μετὰ τὴν δοθείσαν ἄδειαν, τῆ παρορμήσει τοῦ σθεναροῦ Ἱεράρχου Ἱεροθέου, ἤρχισε συντόνας ἡ ἐκσκαφὴ τῶν θεμελιῶν καὶ ἡ μεταφορὰ καὶ ἡ συγκέντρωσις τῶν ἀπαιτουμένων ὑλικῶν παρὰ τῶν φιλοθρησκῶν χριστιανῶν, ἐργαζομένων νυχθημερὸν μὲ ζῆλον ἀξιοθαύμαστον πρὸς ταχύτεραν ἐπιτέλεσιν τοῦ ἔργου καὶ ἐντὸς τῆς ταχθείσης προθεσμίας.

Λέγεται δὲ, ὅτι καὶ οἱ γείτονες χριστιανοὶ τῶν περὶ τὰ χωρία Πλατάνου, Κοκκωτῶν, Βρυναίνης, Κωφῶν κ.λ.π. προθύμως συνεισέφερον εἴτε εἰς μεταφορὰν ὑλικῶν π.χ. ξύλα, πέτρες, πλάκες κ.λ.π. εἴτε εἰς ἐργασίαν πρὸς συντομότεραν ἀποπεράτωσιν τοῦ ἔργου.

Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον ἡ ἐργασία ἐξηκολούθησε μὲ γοργὸν ρυθμὸν, τῇ ἐπιβλέψει πάντοτε τοῦ λαμπροῦ Ἱεράρχου Ἱεροθέου, ὅστις ἐνθαρρύνων τοὺς χριστιανούς διὰ τὴν ταχύτεραν προσπάθειαν εἰς ἀνεγερσιν ἐπέτυχεν, ὥστε νὰ καταστῇ δυνατὸν ἐντὸς τῆς προθεσμίας τῶν 40 ἡμερῶν νὰ ἀποπερατωθῇ τὸ κτίσιμον καὶ τὸ σκέπασμα τοῦ Ναοῦ πρὸς ἀποφυγὴν τυχόν δυσαρέστων συνεπειῶν.

Καὶ ὄντως τὴν 30^{ην} Μαΐου 1802 ἐτελέσθησαν τὰ ἐγκαίνια τοῦ οἰκοδομηθέντος ἐν 40 ἡμέραις Ἱεροῦ Ναοῦ τοῦ Ἁγίου Νικολάου Ἄλμυροῦ, μετὰ πανηγυρικὴν λειτουργίαν τοῦ Ἱεροθέου. Οἱ ἀφιχθέντες ἐλεύθεροι ὁμηροὶ καὶ οἱ χριστιανοὶ τοῦ Ἄλμυροῦ καὶ τῶν περιχώρων μὲ βαθυτάτην συγκίνησιν παρηκολούθησαν τὴν πρώτην ἐν αὐτῷ Ἀρχιερατικὴν λειτουργίαν καὶ μὲ δακρυβρέκτους ὀφθαλμούς ἀνέπεμψαν πρὸς τὸν Κύριον τὰς εὐχαριστίας τῶν.

Εἰς ἀνάμνησιν τῶν τελεσθέντων ἐγκαίνιων τοῦ Ναοῦ κατὰ τὸ 1802 καὶ ἐπὶ τῷ ἑορτασμῷ τῆς ἑκατονταετηρίδος ἀπὸ τῆς ἰδρύσεως τοῦ Ναοῦ καθιερώθησαν ἀπὸ τὸ 1902 τὰ «Κρόκια» (τέλεσις ἀγῶνων) ὑπὸ τὴν πρόθυμον μέριμναν τῆς Φιλαρχαίου Ἐταιρείας «ΟΘΡΥΣ», λόγῳ ἐλλείψεως ἑτέρου εἰδικοῦ Σωματείου.

Τὰ «Κρόκια» ταῦτα, ὡς ἀγῶνες ἀθλητικοὶ ἐξηκολούθησαν καὶ μετέπειτα νὰ τελῶνται κατὰ περιόδους μέχρι σήμερον καὶ τὴν αὐτὴν ἡμερομηνίαν 20^{ην} καὶ 21^{ην} Μαΐου ἐκάστου ἔτους, πού θυμίζουν, μαζί μὲ τὸν γηραιὸν Ι. Ν. Ἁγ. Νικολάου — τὸν ὁποῖον ἐξόχως καὶ οἱ σημερινοὶ χριστιανοὶ ἔχουν ἐξωραΐσει, — τὸν μέγαν λαμπρὸν ἄθλον καὶ τὸ ὑψηλὸν ἐπίτευγμα πίστεως καὶ θελήσεως τῶν χριστιανῶν-ραγιαδῶν, πού μένει καὶ θὰ μένη εἰς τὰς ἐπιερχομένας γενεάς ἐξαίρετον παράδειγμα θυσίας αὐταπαρνήσεως, πίστεως καὶ ἀγαθοεργίας.

ΣΗΜΕΙΩΜΑΤΑ ΕΞ ΑΛΜΥΡΟΥ

ΓΕΩΡΓΙΟΥ Χ. ΔΕΛΗΝΙΚΟΠΟΥΛΟΥ

Δημοδιδασκάλου

Ἡ πόλις τοῦ Ἄλμυροῦ εἶναι μία ἐκ τῶν μεγαλυτέρων πόλεων τοῦ Νομοῦ Μαγνησίας, — ἡ δευτέρα μετὰ τὸν Βόλον — καταλαμβάνουσα τὸ Νότιον τμήμα τοῦ Νομοῦ.

Κεῖται ἐπὶ τοῦ Κροκίου πεδίου καὶ ἔλαβε τὸ ὄνομα ἐκ τῆς ἀρχαίας Ἄλου.

Ἡ προτιμηθεῖσα νέα περιοχή φαίνεται ὅτι ἐξελέγη μετὰ περισκέψεως, διότι συγκεντρώνει, ὡς διαπιστοῦται σήμερον, ὅλους τοὺς ἀπαραιτήτους καὶ υγιεινοὺς ὄρους καλῆς διαβιώσεως, ἦτοι: Ἐδαφος καὶ κλιματολογικαὶ συνθήκαι κατάλληλοι διὰ τὴν εὐδοκίμησιν πάσης φύσεως καλλιιεργειῶν.

Ἡ πόλις αὕτη, ἣτις σήμερον κατοικεῖται ἀπὸ 2.200 περίπου οἰκογενείας, εἶναι κτισμένη εἰς ἓν τῶν εὐφοροτάτων τεμαχίων τοῦ Θεσσαλικοῦ πεδίου. Εἶναι κατάφυτος καὶ κατακαλύπτεται ἀπὸ δένδρα. Φαίνεται ὡσάν ὄσας ἐν αὐτῷ.

Εἰς ἀπόστασιν 36 χιλ. βορειο-ανατολικῶς, εὐρίσκεται ἡ πόλις τοῦ Βόλου καὶ τὰ χωρία Κρόκιον-Ἀϊδίνιον-Μικροθηβαί καὶ Ἀγχιάλος. Νοτίως ἀπλώνονται αἱ κλιτύες τῆς ἀνατολικῆς Ὀρθρος (μὲ τὰ χωρία Πλάτανος, Κοκκωτοί, Κωφοί. . .) καὶ εἰς ἀπόστασιν ἑνὸς χιλιομ. δυτικῶς εὐρίσκεται ἡ κομπολις τῆς Εὐξείνουπόλεως.

Εἰς τὸ ἀνατολικὸν τμήμα καὶ εἰς ἀπόστασιν 1 ὥρας (μὲ τὰ πόδια) περίπου, ἀπλώνεται βαθυγάλαξος ὁ Παγασητικὸς κόλπος.

Εἰς ἀπόστασιν οὐχὶ μεγαλυτέραν τῶν τεσσάρων χιλιομ. νοτιοανατολικῶς εἶναι τὰ ἐρείπια τῆς ἀρχαίας Ἄλου, πού φημολογεῖται πὺς ἦτο τὸ βασιλεῖον τοῦ Ἀχιλλεύου.

Τὸ πλεῖστον τῶν οἰκιῶν εἶναι μονόροφοι κτισμένοι μὲ καλὸν προσανατολισμὸν, ἀντισεισμικαὶ καὶ ἀρκετὰ περιποιημένοι. Ἐκ τοῦ κέντρου τῆς πόλεως διέρχεται ἡ παλαιὰ ἐθνικὴ ὁδὸς ἡ συνδέουσα τὴν Θεσσαλονίκην μὲ τὰς Ἀθήνας, ἐξ ἧς ἀπ' αὐτὴν καὶ ἀπὸ τὸ ἀνατολικὸν ἄκρον τῆς πόλεως διέρχεται μέγαν διεθνῆ δρόμος.